

30 Ιανουαρίου, 1991

(ΠΟΓΙΑΤΖΗΣ, Δ/στής)

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΙΛΒΕΣΤΡΟΥ ΚΑΙ ΚΙΤΡΟΜΗΛΙΔΗΣ ΛΤΔ.,

Αιτητές,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ  
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 233/89).

5 Προσφυγή βάσει του άρθρου 146 του Συντάγματος — Προσβαλλόμενες πράξεις — Διοικητικές πράξεις που εμπνίπτουν στη σφαίρα του δημόσιου δικαίου — Η πράξη απευθύνεται κατά βασικό και κύριο λόγο στην εξυπηρέτηση του δημόσιου παρά του ιδιωτικού συμφέροντος.

10 Αναθεωρητική Δικαιοδοσία — Προσφορές — Οι αποφάσεις κατακύρωσης προσφορών ανάγονται στη σφαίρα του δημόσιου δικαίου και υπόκεινται στον αυστηρό έλεγχο με τον ίδιο τρόπο όπως όλες οι άλλες εκτελεστές διοικητικές πράξεις.

15 Με την παρούσα προσφυγή προσβλήθηκε απόφαση του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας με την οποία έγινε η τελική κατακύρωση της προσφοράς του ενδιαφερόμενου μέρους, που αφορούσε την κατασκευή μονάδος επεξεργασίας των λυμάτων της βιομηχανικής περιοχής Λεμεσού.

20 Προς αντίκρουση των επι μέρους θεραπειών και των συγκεκριμένων επικαλούμενων από την αιτήτρια νομικών σημείων, οι καθ' ων η αίτηση ήγειραν, μεταξύ άλλων, και προδικαστική ένσταση κατά της δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου με τον ισχυρισμό ότι η προσβαλλόμενη πράξη ανάγεται στη σφαίρα του ιδιωτικού δικαίου και, ως εκ τούτου, δεν ενέπιπτε στην αναθεωρητική δικαιοδοσία του Ανωτάτου Δικαστηρίου βάσει του άρθρου 146 του Συντάγματος. Ο συλλογισμός των καθ' ων η αίτηση ήταν ότι εφόσον αφενός  
25 οι βιομήχανοι είχαν συμβατική υποχρέωση προς την Κυβέρνηση να επεξεργάζονται κατ' αρχήν τα λύματα και αφετέρου ανέλαβαν υποχρέωση προς την Κυβέρνηση να καταβάλουν το μισό της δαπάνης κατασκευής της μονάδας και ολόκληρη τη δαπάνη λειτουργίας και

συντήρησής της, προκύπτει ότι ο βασικός σκοπός της κατασκευής του έργου ήταν η εξυπηρέτηση των βιομηχάνων και όχι το δημόσιο όφελος. Η πράξη της κατακύρωσης υπό τις περιστάσεις αυτές δεν ήταν εκτελεστή διοικητική πράξη υποκείμενη σε δικαστικό έλεγχο βάσει του άρθρου 146 του Συντάγματος.

5

Ο ισχυρισμός της αιτήτριας σχετικά ήταν ότι η όλη διοικητική ενέργεια για την κατασκευή του έργου απέβλεπε στο να αρθεί η οχληρία που επηρέαζε ολόκληρη τη γύρω περιοχή και στο να προστατευθεί η υγεία των πολιτών· όχι στο να εξυπηρετήσει τους βιομηχάνους από τα εργοστάσια των οποίων πήγαζε η οχληρία. Επιπρόσθετα, η περίληψη στην απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, που προκλήθηκε και με την οποία δόθηκε η εξουσιοδότηση στον Υπουργό Εμπορίου και Βιομηχανίας να εγκρίνει την αξιολόγηση των προσφορών, των όρων για ζήτηση προσφορών, για παρακολούθηση και επίβλεψη του έργου από λειτουργό του Υπουργείου Υγείας και Φυσικών Πόρων ως εκπροσώπου της Κυβέρνησης, και για διάθεση δημόσιου χρήματος για τη δαπάνη κατασκευής του έργου, έγινε για τον αποκλειστικό λόγο ότι το έργο αυτό θα εξυπηρετούσε ευρύτερα συμφέροντα του κοινού και όχι την ομάδα των ιδιωτών βιομηχάνων.

10

15

20

Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας την προδικαστική ένσταση των καθ' ων η αίτηση, αποφάσισε ότι:

Για να θεωρείται μια πράξη ότι ανάγεται στη σφαίρα του δημόσιου δικαίου πρέπει να απευθύνεται κατά βασικό και κύριο λόγο στην εξυπηρέτηση του δημόσιου παρά του ιδιωτικού συμφέροντος. Το απλό ενδιαφέρον που μπορεί να λεχθεί ότι τρέφει το κοινό για όλες ανεξαιρέτα τις αποφάσεις της διοίκησης δεν είναι από μόνο του αρκετό για να κατατάξει την απόφαση της διοίκησης στη σφαίρα του δημόσιου δικαίου.

25

Η κατασκευή του επίδικου έργου στόχευε στην εξυπηρέτηση σκοπού δημόσιας ωφέλειας. Έπεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση εμπίπτει στη σφαίρα του δημόσιου δικαίου και υπόκειται, ως εκ τούτου, σε δικαστικό έλεγχο βάσει του άρθρου 146 του Συντάγματος. Οι αποφάσεις κατακύρωσης προσφορών, όπως η προσβαλλόμενη απόφαση, υπόκεινται στον ακυρωτικό έλεγχο του Ανωτάτου Δικαστηρίου με τον ίδιο τρόπο όπως όλες οι άλλες εκτελεστές διοικητικές πράξεις.

30

35

*Δίδονται οδηγίες για επανάνοιγμα της υπόθεσης.*

Αναφερόμενες υποθέσεις:

40

*Μαχλουζαρίδης ν. Δημοκρατίας (1985) 3 Α.Α.Δ. 2342 (Ολομ.)·*

*Αντωνίου και άλλοι ν. Δημοκρατίας (1984) 3 Α.Α.Δ. 623·*

Σαζειδης και Υιός Αιδ. ν. Δήμου Αθηαίνου (Προσφυγή Αρ.: 359/88, ημερ. 30.9.89).

### Προσφυγή.

5 Προσφυγή εναντίον της απόφασης των καθ' ων η αίτηση με την οποία κατακύρωσαν την προσφορά για την εγκατάσταση κεντρικής μονάδας επεξεργασίας λυμάτων στη βιομηχανική περιοχή Κάτω Πολεμιδιών στην εταιρεία "Hydrotech Ltd." αντί στους αιτητές.

Α.Σ. Αγγελίδης, για τους αιτητές.

10 Γ. Λαζάρου, Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους καθ' ων η αίτηση.

*Cur. adv. vult.*

Ο Δικαστής κ. Πογιατζής ανάγνωση την ακόλουθη απόφαση.

15 ΠΟΓΙΑΤΖΗΣ, Δ: Η βιομηχανική περιοχή Λεμεσού ιδρύθηκε από την Κυβέρνηση πάνω σε γη που απαλλοτριώθηκε ειδικά για το σκοπό αυτό και διαιρέθηκε σε τεμάχια τα οποία ενοικιάστηκαν σε βιομήχανους για την ανέγερση και λειτουργία των εργοστασίων τους. Σύμφωνα με τις μακροχρόνιες συμβάσεις που οι βιομήχανοι ενοικιαστές υπέγραψαν με την Κυβέρνηση, οι οποίες περιλαμβάνουν τους ίδιους όρους, οι πρώτοι ανέλαβαν την υποχρέωση να μην επιτρέπουν την είσοδο μηχανελαίων ή άλλων επιβλαβών ουσιών στους οχετούς και υπονόμους της Κυβέρνησης εκτός αν προηγουμένως υποβάλουν τα απόβλητα αυτά σε επεξεργασία με μηχανήματα που θα εγκρίνει η Κυβέρνηση, κάμνοντας χρήση της καλύτερης εκάστοτε κρατούσας τεχνικής μεθόδου. Από όσα επακολούθησαν φαίνεται ότι οι ενοικιαστές βιομήχανοι δε συμμορφώθηκαν με τη συμβατική τους υποχρέωση με αποτέλεσμα τη δημιουργία σοβαρής μορφής οχληρίας στη γύρω περιοχή από τα απόβλητα των εργοστασίων. Δημιουργήθηκε κίνδυνος για την υγεία του κοινού και ο Δήμαρχος Λεμεσού απειλούσε τη λήψη δικαστικών μέτρων για αναστολή της λειτουργίας των εργοστασίων. Η αντι-

20  
25  
30

μετώπιση του σοβαρού αυτού προβλήματος με την άρση της οχληρίας κατέστη αντικείμενο επείγουσας ανάγκης λόγω της έκτασης και της σοβαρότητας της οχληρίας και των κινδύνων που εγκυμονούσε.

5

Το θέμα ήλθε σε γνώση του Προέδρου της Δημοκρατίας που έδωσε οδηγίες για την άμεση αντιμετώπισή του. Στις 14 Μαρτίου 1988 πραγματοποιήθηκε σύσκεψη του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας με μερικούς από τους βιομήχανους, στην οποία συζητήθηκε η εγκατάσταση κεντρικής μονάδας χημικής επεξεργασίας των βιομηχανικών αποβλήτων της Βιομηχανικής Περιοχής Λεμεσού. Ο Υπουργός εξάγγειλε πρόθεση της Κυβέρνησης να βοηθήσει στην ανέγερση της μονάδας εισφέροντας το μισό της δαπάνης που θα απαιτηθεί. Οι παρευρισκόμενοι βιομήχανοι συμφώνησαν να συνεισφέρουν το άλλο μισό της δαπάνης όπως και ολόκληρη τη δαπάνη της συντήρησης και λειτουργίας της. Όμως, μέχρι και το Σεπτέμβριο 1988 τίποτε πέραν αυτού δεν είχε γίνει παρά τη συνεχιζόμενη πίεση για άρση της οχληρίας.

10

15

20

Στις 29 Σεπτεμβρίου 1988, κατόπιν σχετικής πρότασης του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας στην οποία τονίζεται το εξαιρετικά επείγον της επίλυσης του προβλήματος που δημιουργείται από τα απόβλητα της Βιομηχανικής Περιοχής Λεμεσού, το Υπουργικό Συμβούλιο με την απόφαση του αρ. 30.730 αποφάσισε τα ακόλουθα:

25

"Αρ. Απόφασης (Αρ. Πρότασης 1108/88).  
30.730

39. Το Συμβούλιο, ενόψει της ανάγκης για γρήγορη αντιμετώπιση των προβλημάτων που προκύπτουν από τα βιομηχανικά απόβλητα της Βιομηχανικής Περιοχής Λεμεσού, αποφάσισε -

30

(α) να εγκρίνει -

(ι) την εγκατάσταση κεντρικής μονάδας επεξεργα-

σίας των Βιομηχανικών αποβλήτων της Βιομηχανικής Περιοχής Λεμεσού, όπως περιγράφεται στο Παράρτημα IV της Πρότασης·

5 (ι) τη διάθεση από την Κυβέρνηση, στο παρόν στάδιο, του συνόλου της δαπάνης που θα απαιτηθεί για την εγκατάσταση της μονάδας αυτής και που υπολογίζεται να ανέλθει στις £143,000 περίπου· (με βάση τη συμφωνία που επιτεύχθηκε, η δαπάνη θα καλυφθεί κατά 50% από την Κυβέρνηση και κατά 50% από τους βιομήχανους)·

15 (ιι) το διορισμό χωρίς αμοιβή των κ.κ. Α. CHRISTODOULOU ASSOCIATES LTD. ως συμβούλων συντονιστών με την ευθύνη της τεχνικής επίβλεψης και της εκτέλεσης του έργου με την προκήρυξη προσφορών. Η αξιολόγηση των προσφορών να γίνει από τον οίκο Α. CHRISTODOULOU ASSOCIATES LTD. σε συνεργασία με τον Πρόεδρο του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Λεμεσού και να τύχει της τελικής έγκρισης του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας·

20 (ιγ) το διορισμό από τον Υπουργό Γεωργίας και Φυσικών Πόρων λειτουργού του Υπουργείου του ως εκπροσώπου της Κυβέρνησης με την ευθύνη να παρακολουθεί και επιβλέπει την εκτέλεση του έργου·

25 (ιδ) την εγκατάσταση της μονάδας επεξεργασίας των βιομηχανικών αποβλήτων στο τεμάχιο 157/1 Φύλλο/Σχέδιο LVIII.8, στο Ζακάκι, τουρκοκυπριακής ιδιοκτησίας και να εξουσιοδοτήσει τον Υπουργό Εμπορίου και Βιομηχανίας να προβεί σε όλες τις αναγκαίες προς τούτο ενέργειες· και

30 (β) να εξουσιοδοτήσει τον Υπουργό Οικονομικών να εξασφαλίσει τις αναγκαίες πιστώσεις."

35 Με επιστολή του ημερομηνίας 30 Σεπτεμβρίου 1988 ο Υπουργός Εμπορίου και Βιομηχανίας ενημέρωσε σχετικά με την πιο πάνω απόφαση τον Πρόεδρο του Εμπορικού

Πογιατζής, Δ. Σιλβέστρου & Κιτρομηλίδης ν. Δημοκρατίας (1991)

και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Λεμεσού (ΕΒΕ) κ. Χρ. Γεωργιάδη.

Ακολούθησε επιστολή του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας, ημερομηνίας 11 Νοεμβρίου 1988, με την οποία ζητήθηκε από το Διευθυντή του Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών να μεριμνήσει για τη δημοσίευση στην επόμενη έκδοση της Επίσημης Εφημερίδας της ακόλουθης προκήρυξης προσφοράς:

### " ΖΗΤΟΥΝΤΑΙ ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

Ζητούνται προσφορές για την εγκατάσταση συστήματος επεξεργασίας λυμάτων στη Βιομηχανική Περιοχή Λεμεσού.

2. Οι ενδιαφερόμενοι προσφοροδότες μπορούν να προμηθευθούν τα έγγραφα των προσφορών από τα γραφεία του Οίκου 'Α. CHRISTODOULOU & ASSOCIATES LTD.' CHRYSALIA COURT, Λεωφ. Αρχιεπισκόπου Μακαρίου αρ. 206, Λεμεσός (τηλ. 051-63763 ή 58231).

3. Οι προσφορές πρέπει να υποβληθούν από τους ενδιαφερόμενους μέσα σε κλειστό φάκελο στον οποίο να αναγράφεται ' προσφορές για την εγκατάσταση συστήματος επεξεργασίας λυμάτων στη Βιομηχανική Περιοχή Λεμεσού' και να φτάσουν στα γραφεία του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Λεμεσού, οδός Αγοράς & Σπ. Αραούζου, Πολυκ. Βερεγγάρια, Λεμεσός ως τις 10.00 π.μ. του Σαββάτου, 10 Δεκεμβρίου, 1988. Το άνοιγμα των προσφορών θα γίνει δημοσίως την ίδια μέρα στις 11.00 π.μ.

4. Η Κυβέρνηση ή/και το ΕΒΕ Λεμεσού δεν είναι υπόχρεοι να δεχθούν τη χαμηλότερη ή οποιαδήποτε άλλη προσφορά."

Ανταποκρινόμενοι στη δημοσιευθείσα αγγελία υπέβαλαν προσφορά, μεταξύ άλλων, η Αιτήτρια και το Εν-

διαφερόμενο Μέρος.

5 Ο οίκος A. Christodoulou & Associates Ltd στους οποίους το Υπουργικό Συμβούλιο είχε αναθέσει την αξιολόγηση των προσφορών σε συνεργασία με τον Πρόεδρο του ΕΒΕ Λεμεσού, απέστειλε στο Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας την ακόλουθη επιστολή με ημερομηνία 18 Ιανουαρίου 1989:

10 "ΘΕΜΑ: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ ΓΙΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΟΝΑΔΟΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΛΥΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΛΕΜΕΣΟΥ

15 Αφού εμελέτησα τες προσφορές που υπεβλήθησαν για εκτέλεση του πιο πάνω έργου μαζί με τον Πρόεδρο του ΕΒΕΛ κ. Χριστάκη Γεωργιάδη, σας εσωκλείω την έκθεση της αξιολόγησης που καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ο φθηνότερος προσφοροδότης είναι η Εταιρεία Hydrotech Ltd, Λύση Γ, δια το ποσό των Κ£153,610. Ο προσφοροδότης αυτός συστήνεται και δια τους ακόλουθους λόγους:

20 - Διαθέτει Εργοστάσιον δια κατασκευή των ανωτέρω συστημάτων.

- Διαθέτει πλήρως εξοπλισμένο χημείο που είναι αναγκαίο για την σωστή εκτέλεση του έργου.

25 - Διαθέτει το αναγκαίο προσοντούχο προσωπικό για την εκτέλεση του έργου.

- Έχει την απαιτούμενη πείρα αφού έχει ήδη εκτελέσει πάνω από εκατό έργα παρόμοιου τύπου.

30 - Είναι καλά οργανωμένη Εταιρεία και είναι η μόνη Κυπριακή Εταιρεία που έχει πετύχει και εξαγωγές στον τομέα αυτό.

- Επίσης σημειώνω ότι η ανωτέρω Εταιρεία στεγάζε-

ται στην βιομηχανική περιοχή Υψωνα και θα μπορεί να εκτελέσει και να συντηρεί το έργο γρηγορότερα και καλύτερα.

Παρακαλώ όπως έχω την έγκρισή σας δια να προχωρήσω προς ετοιμασία των όρων εντολής για κατακύρωση της προσφοράς όπως αναφέρεται ανωτέρω." 5

Στις 19 Ιανουαρίου 1989 και ώρα 13.30 λήφθηκε στο Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας μέσω μηνύματος "telefax" επιστολή του προέδρου του ΕΒΕ Λεμεσού κ. Χρ. Γεωργιάδη και του κ. Αντ. Χριστοδούλου για τον οίκο Α. Christodoulou & Associates Ltd, απευθυνόμενη στον Υπουργό Εμπορίου και Βιομηχανίας, στην οποία αναφέρονται τα εξής: 10

"Κύριε Υπουργέ,

Αναφερόμαστε στην επιστολή σας με αρ. 1062/Α/ΧVI και ημερομηνία 30 Σεπτεμβρίου, 1988 με την οποία μας πληροφορείτε το περιεχόμενο της απόφασης που έλαβε το Υπουργικό Συμβούλιο στις 29.9.1988, ύστερα και από σχετική εισήγηση του ΕΒΕ Λεμεσού, σε σχέση με την εγκατάσταση Κεντρικής μονάδας Επεξεργασίας λυμάτων στη Βιομηχανική Περιοχή Λεμεσού. 20

2. Πληροφορείσθε σχετικά πως, ύστερα από σειρά συσκέψεων που έχουν γίνει στο ΕΒΕ Λεμεσού στις οποίες παρευρίσκοντο οι ενδιαφερόμενοι βιομήχανοι κατά τις οποίες συζητήθηκε το θέμα της κατακύρωσης της προσφοράς για την εκτέλεση του εν προκειμένω έργου, έχουμε εξουσιοδοτηθεί από τους ενδιαφερόμενους βιομήχανους να σας πληροφορήσουμε πως αυτοί έχουν επιλέξει για κατακύρωση την προσφορά (Tender II/εναλλακτική λύση Γ') του Οίκου Hydrotech, η οποία κατά γενική ομολογία είναι η πλέον συμφέρουσα και η οποία κατά τη γνώμη των ενδιαφερόμενων βιομηχάνων προσφέρει ικανοποιητική λύση στο πρόβλημα των αποχετεύσεων των εργοστασίων τους. Πληροφορείσθε περαιτέρω πως συμφωνούμε και εμείς με την επιλογή των 35



ενδιαφερομένων βιομηχάνων.

5 3. Ενόψει των πιο πάνω εισηγούμει όπως επιβεβαιώσετε την κατακύρωση της προσφοράς (Tender II/εναλλακτική λύση 'Γ') του Οίκου Hydrotech έναντι ποσού £153,610.00, σύμφωνα με την επιστολή του Οίκου 'A. Christodoulou & Associates Ltd', με αρ. Α.Χ.Μ.Κ. 960.01/89 και ημερομηνίας 18 Ιανουαρίου, 1989."

10 Η προσβαλλόμενη απόφαση λήφθηκε την ίδια μέρα, δηλαδή στις 19 Ιανουαρίου 1989, όταν ο Υπουργός Εμπορίου και Βιομηχανίας σημείωσε τη λέξη "εγκρίνεται" και ακολούθως υπέγραψε και έθεσε την ημερομηνία 19/1/1989 πάνω στο μήνυμα "telefax" με το οποίο είχε σταλεί σ' αυτόν η πιο πάνω επιστολή.

15 Στο παρόν στάδιο δε θα αναφερθώ σε μερικά από τα γεγονότα που συνέβηκαν πριν την έγκριση από τον Υπουργό της κατακύρωσης της προσφοράς στο Ενδιαφερόμενο Μέρος Hydrotech Ltd, όπως είναι π.χ. η επιστολή του δικηγόρου της Αιτήτριας στον Υπουργό με ημερομηνία 4 Ιανουαρίου 1989, με την οποία υποβάλλεται διαμαρτυρία για τις πληροφορίες ότι σε αντίθεση με την κρατούσα πάγια τακτική, στο έργο της αξιολόγησης των προσφορών για το παρόν έργο δε θα συμμετείχαν ειδικοί επιστήμονες της δημόσιας υπηρεσίας, η απαντητική επιστολή του Γενικού Διευθυντή του Υπουργείου με ημερομηνία 19 Ιανουαρίου 1989, και η συμβουλή αναφορικά με τεχνικά θέματα που ο Υπουργός ζήτησε από ειδικούς της Κυβέρνησης.

30 Στις 3 Απριλίου 1989 η Αιτήτρια καταχώρησε την παρούσα προσφυγή με την οποία ζητά τις ακόλουθες 4 θεραπείες:

35 "1. Δήλωση του Δικαστηρίου ότι η απόφαση των καθ' ων η αίτηση να κατακυρώσουν την προσφορά για την 'Εγκατάσταση κεντρικής μονάδας επεξεργασίας λυμάτων' στην βιομηχανική περιοχή Κάτω Πολεμιδιών

(Λεμεσού), που κοινοποιήθηκε στον Δικηγόρο των αιτητών με επιστολή του Υπουργ. Εμπορίου και Βιομηχανίας ημερομ. 8.3.89 στην εταιρεία : 'HYDROTECH LTD' αντί στους αιτητές και/ή η απόφαση με την οποία προτιμήθηκε η προσφορά της εταιρείας 'HYDROTECH LTD' είναι άκυρη, παράνομη και χωρίς νομικό αποτέλεσμα. 5

2. Δήλωση του Δικαστηρίου ότι η άρνηση και/ή παράλειψη των καθ' ων η αίτηση όπως αποδεχθούν την προσφορά των αιτητών είναι άκυρη, παράνομη και χωρίς νομικό αποτέλεσμα. 10

3. Δήλωση του Δικαστηρίου ότι η προκήρυξη και οι όροι της όπως και η προσφορά της εταιρείας 'HYDROTECH LTD' είναι άκυρη καθ' ότι αντίθετη με τους όρους και προδιαγραφές της προκηρύξεως των προσφορών, τον νόμο και τους κανονισμούς περί προσφορών και κατ' ακολουθία δεν έπρεπε να ληφθεί υπόψη υπό των καθ' ων η αίτηση. 15

4. Δήλωση του Δικαστηρίου με την οποία να μην επικυρώνεται η καθόλου διαδικασία και η τελική απόφαση και/ή παράλειψη των καθ' ων η αίτηση." 20

Η προσφυγή βασίζεται πάνω στα πιο κάτω νομικά σημεία:

"1. Η απόφαση των καθ' ων η αίτηση είναι αντίθετος με τον νόμο και κανονισμούς προσφορών. Λήφθηκε καθ' υπέρβαση και/ή κατάχρηση εξουσίας και/ή κατ' αντίθεση με τον νόμο και τις αρχές της χρηστής διοίκησης και ίσης μεταχείρισης και/ή ο καθ' ου η αίτηση ενήργησε προς εξυπηρέτηση αλλότριου σκοπού. 25

2. Οι καθ' ων η αίτηση παρέβλεψαν το γεγονός ότι η προσφορά της HYDROTECH LTD δεν έγινε σύμφωνα με τους όρους και τις προδιαγραφές της προκηρύξεως και των εγγράφων προτάσεων των προσφορών. 30

5 3. Οι καθ' ων η αίτηση κατά την λήψη της προσβαλομένης απόφασης παραβίασαν την Συνταγματική αρχή της ισότητας, τους κανόνες της φυσικής δικαιοσύνης και της αρχής της χρηστής Διοίκησης και/ή ενήργησαν υπό καθεστώς πλάνης περί τα πράγματα και/ή τον Νόμο.

10 4. Η απόφαση των καθ' ων η αίτηση για αποδοχή της προσφοράς της Εταιρείας HYDROTECH LTD αντί των αιτητών λήφθηκε κατά διαδικασία που αντιβαίνει στο Σύνταγμα και τον Νόμο και τους Κανόνες των προσφορών.

5 15 20 25 30 35 5. Η απόφαση των καθ' ων η αίτηση στερείται αιτιολογίας και/ή επαρκούς ερεύνης."

15 20 25 30 35 Στην Ένσταση των καθ' ων η αίτηση, εκτός των άλλων ισχυρισμών, εγείρεται και προδικαστική ένσταση κατά της δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου. Ο ισχυρισμός των καθ' ων η αίτηση επί του προκειμένου είναι ότι η προσβαλλόμενη πράξη ανάγεται στη σφαίρα του ιδιωτικού δικαίου και, ως εκ τούτου, δεν εμπίπτει στην αναθεωρητική δικαιοδοσία του Ανωτάτου Δικαστηρίου βάσει του άρθρου 146 του Συντάγματος.

25 30 35 Θα ασχοληθώ στο παρόν στάδιο με την προδικαστική ένσταση. Θα πρέπει στο σημείο αυτό να αναφέρω ότι το Ενδιαφερόμενο Μέρος εμφανίστηκε στη διαδικασία μέσω δικηγόρου και υιοθέτησε τόσο την Ένσταση όσο και τη γραπτή αγόρευση των καθ' ων η αίτηση.

30 35 Το επειχέρισμα και ο συλλογισμός του κ. Λαζάρου είναι ότι, εφόσο (1) οι βιομήχανοι είχαν συμβατική υποχρέωση προς την Κυβέρνηση να επεξεργάζονται τα απόβλητα των βιομηχανιών τους πριν τα διοχετεύουν έξω από το χώρο των εργοστασίων τους, και εφόσο (2) οι βιομήχανοι ανέλαβαν υποχρέωση προς την Κυβέρνηση να καταβάλουν σ'αυτη το μισό της δαπάνης για την εγκατάσταση της μονάδας και ολόκληρη τη δαπάνη για τη λειτουργία και συντήρησή της, ο βασικός σκοπός της κατασκευής του

έργου ήταν η εξυπηρέτηση των βιομηχάνων και όχι το δημόσιο όφελος. Η πράξη της κατακύρωσης των επίδικων προσφορών, λέγει ακόμα ο κ. Λαζάρου, δεν εμπίπτει στη σφαίρα του δημόσιου δικαίου κάτω από τις παρούσες περιστάσεις και, ως εκ τούτου, δεν είναι εκτελεστή διοικητική πράξη υποκειμένη σε δικαστικό έλεγχο κάτω από το άρθρο 146 του Συντάγματος. 5

Σε δικαστικό έλεγχο κάτω από το άρθρο 146 του Συντάγματος υπόκεινται μόνοι οι διοικητικές πράξεις που εμπίπτουν στη σφαίρα του δημόσιου δικαίου. Το κριτήριο που καθορίζει κατά πόσο η διοικητική πράξη εμπίπτει στη σφαίρα του δημόσιου ή του ιδιωτικού δικαίου εξετάστηκε από την Ολομέλεια στην υπόθεση *Μάριος Μαχλουζαρίδης ν. Δημοκρατίας* (1985) 3 Α.Α.Δ. 2342, με αναφορά στην προηγούμενη νομολογία μας επί του προκειμένου. Αποφασίστηκε ότι για να θεωρείται μια πράξη ότι ανάγεται στη σφαίρα του δημόσιου δικαίου πρέπει να απευθύνεται κατά βασικό και κύριο λόγο στην εξυπηρέτηση του δημόσιου παρά του ιδιωτικού συμφέροντος. Το απλό ενδιαφέρον που μπορεί να λεχθεί ότι τρέφει το κοινό για όλες ανεξαιρέτα τις αποφάσεις της διοίκησης δεν είναι από μόνο του αρκετό για να κατατάξει την απόφαση της διοίκησης στη σφαίρα του δημόσιου δικαίου. Στην ίδια υπόθεση η Ολομέλεια υιοθέτησε το πιο κάτω απόσπασμα από την απόφαση στην υπόθεση *Μιχαήλ Αντωνίου και άλλοι ν. Δημοκρατίας* (1984) 3 Α.Α.Δ. 623, στη σελ. 627: 10 15 20 25

"The Supreme Court was alive to the conceptual difficulties inherent in drawing the dividing line between acts of administration in the domain of public law on the one hand and in the domain of private law on the other. In one sense the public is interested in every decision of the administration. Underlying the above decisions is the appreciation by the Court that the degree of interest on the part of the public in actions of the administration varies in proportion to the extent to which such decisions are likely to affect the public or sections of it. The Supreme Constitutional Court adopted a practical test to chart the line of demarcation between decisions in the 30 35

domain of public and private law. It revolves round the primary object of the act or decision. If the decision is primarily aimed to promote a public purpose it falls in the domain of public law; otherwise in that of private law. Naturally the public has a livelier interest in public purposes."

Ο κ. Αγγελίδης για την αιτήτρια αντέκρουσε το επιχείρημα του κ. Λαζάρου και ισχυρίστηκε ότι:

10 (1) Η απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου να προχωρήσει στην κατασκευή του επίδικου έργου πάνω σε γη Τουρκοκυπριακής ιδιοκτησίας λήφθηκε με σκοπό να αρθεί η οχληρία που επηρέαζε ολόκληρη την περιοχή γύρω από τη Βιομηχανική Περιοχή Λεμεσού και να προστατεύσει την υγεία των πολιτών που ζουν και κινούνται στην περιοχή και όχι να εξυπηρετήσει τους βιομηχάνους από τα 15 εργαστάσια των οποίων πήγαζε η οχληρία.

(2) Η περίληψη στην απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου των όρων για ζήτηση προσφορών, για έγκριση από τον Υπουργό Εμπορίου και Βιομηχανίας της αξιολόγησης των προσφορών, για παρακολούθηση και επίβλεψη του έργου από λειτουργό του Υπουργείου Γεωργίας και Φυσικών Πόρων ως εκπροσώπου της Κυβέρνησης, και για 20 διάθεση δημόσιου χρήματος για τη δαπάνη κατασκευής του έργου, έγινε για τον αποκλειστικό λόγο ότι το έργο αυτό θα εξυπηρετούσε ευρύτερα συμφέροντα του κοινού και όχι την ομάδα των ιδιωτών βιομηχάνων.

Υιοθετώ τα επιχειρήματα του κ. Αγγελίδη και καταλήγω στο συμπέρασμα ότι η κατασκευή του επίδικου έργου στόχευε στην εξυπηρέτηση σκοπού δημόσιας ωφέλειας. Έπεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση εμπίπτει στη σφαίρα του δημόσιου δικαίου και υπόκειται, ως εκ τούτου, σε 30 δικαστικό έλεγχο κάτω από το άρθρο 146 του Συντάγματος. Οι αποφάσεις κατακύρωσης προσφορών, όπως είναι η προσβαλλόμενη απόφαση, υπόκεινται στον ακυρωτικό έλεγχο του Ανωτάτου Δικαστηρίου με τον ίδιο τρόπο όπως όλες οι άλλες εκτελεστικές διοικητικές πράξεις.

Αυτό τονίστηκε στην υπόθεση *Σαζείδης & Υιός Λτδ ν. Δήμου Αθηαίνου*, Προσφυγή αρ. 359/88 (η απόφαση δόθηκε στις 30 Σεπτεμβρίου 1989, αλλά δε δημοσιεύτηκε ακόμα). Η προδικαστική ένσταση της Δημοκρατίας κατά της δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου να επιληφθεί της παρούσας προσφυγής απορρίπτεται.

5

Θα πρέπει, όμως, στο παρόν στάδιο να αναφέρω ότι είναι αδύνατο να προχωρήσω στην εξέταση της προσφυγής στην ουσία της γιατί ουσιώδη στοιχεία που είναι απαραίτητα για την εξέταση αυτή, τα οποία θα πρέπει να βρισκονται στο διοικητικό φάκελο της υπόθεσης, δεν έχουν τεθεί ενώπιόν μου. Είμαι υποχρεωμένος, ως εκ του λόγου αυτού, να δώσω οδηγίες για το επανάνοιγμα της υπόθεσης και, σε πρώτο στάδιο, για την προσαγωγή από τη Δημοκρατία του διοικητικού φακέλου στο Δικαστήριο.

10

15

Ορίζω την υπόθεση ενώπιόν μου στις 6 Φεβρουαρίου 1991 και ώρα 9.45 π.μ. για τον πιο πάνω σκοπό και για την έκδοση περαιτέρω οδηγιών που πιθανόν να καταστούν αναγκαίες από το περιεχόμενο του φακέλου.

*Διαταγή ως ανωτέρω.*